

EU-upplysningen

Snabb, begriplig och opartisk information om EU

- Vad består EU:s utgifter och inkomster av?
- Hur mycket betalar Sverige och hur mycket får Sverige tillbaka?
- Vem kontrollerar användningen av EU:s budget?

EU:s ekonomi och budget

FAKTABLAD FRÅN EU-UPPLYSNINGEN VID SVERIGES RIKSDAG • AUGUSTI 2011

EU:s budget används för att genomföra EU:s politik. Budgeten finansieras genom att alla medlemsländer betalar avgifter till EU. Avgifterna består av intäkter från tullar och moms samt en avgift baserad på ländernas bruttonationalinkomst (BNI). Merparten av pengarna fördelas till medlemsländerna som stöd och bidrag. Revisionsrätten och Europaparlamentet kontrollerar hur budgeten används.

Vad används EU:s pengar till?

EU:s årliga budget uppgår till cirka 1 300 miljarder svenska kronor. Pengarna används i huvudsak till att genomföra EU:s politik.

En stor del av utgifterna fördelas till medlemsländerna i form av stöd inom EU:s politikområden. Stora utgiftsområden är EU:s stöd till jordbrukssektorn och regionalstöd. Det finns även EU-stöd till exempelvis kultur- och studentutbyten, miljöarbete och forskning. I de flesta fall är det myndigheter i de enskilda medlemsländerna som ansvarar för att besluta om och fördela EU-stöden. I Sverige har till exempel Jordbruksverket och Tillväxtverket sådana uppdrag.

Alla pengar går inte till EU-stöd. En del av EU:s budget finansierar gemensamma projekt, till exempel datasystem för brottsbekämpning och gränskontroller och ett europeiskt satellitnavigeringssystem som ska bli ett alternativ till GPS-systemet.

Cirka sex procent av budgeten går till EU:s administration och förvaltning. Medlemsländernas kostnader för att genomföra EU:s politik och beslut ingår inte i EU:s budget.

EU:s budget uppgår till cirka 1 300 miljarder kronor om året. Det kan jämföras med den svenska statsbudgeten som år 2011 uppgår till cirka 810 miljarder kronor. Samtidigt är inte EU:s budget direkt jämförbar med en statsbudget. Staten har andra kostnader än vad EU har, exempelvis för myndigheternas verksamhet och sociala trygghetssystem.

EU:s budget är inriktad på att genomföra EU-ländernas gemensamma politik och har inte kostnader för till exempel barnbidrag och sjukpenning, polis och rättsväsende eller vägar och järnvägar.

Vilka är EU:s inkomster?

EU:s inkomster kommer till största delen från medlemsländerna som varje år betalar avgifter till EU. Avgifterna kallas för EU:s egna medel och består av intäkter från tullar och moms samt en BNI-avgift.

Hur mycket betalar medlemsländerna i avgift och hur mycket får de tillbaka?

Medlemsländernas avgifter till EU bestäms genom förhandlingar mellan länderna. Generellt betalar större och rikare länder mer än mindre och fattigare länder. Sverige betalar cirka 30 miljarder kronor om året i avgift till EU och får tillbaka cirka 10–15 miljarder i form av stöd och bidrag.

Vilka betalar högst respektive lägst avgift till EU?

Tyskland, Frankrike och Italien betalar mest i avgift till EU medan Malta, Estland och Cypern betalar minst. I förhållande till befolkningsstorlek betalar Luxemburg, Belgien och Danmark mest medan Bulgarien, Rumänien och Polen betalar minst. Sverige har den nionde högsta avgiften och sett till befolkningsstorlek den sjätte högsta avgiften.

Vilka är de största nettomottagarna respektive nettobetalarna?

Grekland, Polen och Portugal är de största nettomottagarna. Det innebär att de får tillbaka mer i form av stöd och bidrag än vad de betalar i avgift till EU. Även i förhållande till befolkningsstorlek är Grekland och

En del av EU:s utgifter går till fiskerisektorn.

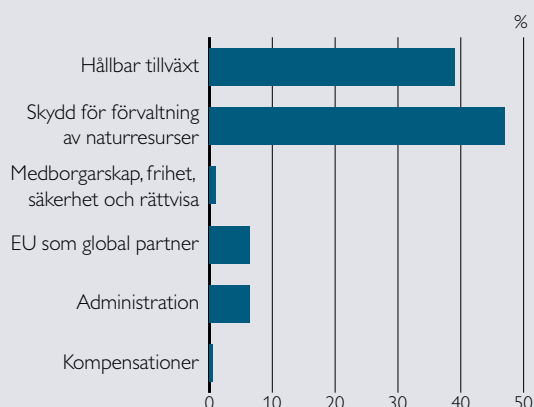
Portugal de största nettomottagarna. Tyskland, Italien och Frankrike är de största nettobetalarna, det vill säga de betalar mer i avgift till EU än vad de får tillbaka i form av stöd och bidrag. Efter Nederländerna och Belgien är Sverige tredje största nettobetalare sett till befolkningsstorlek.

Sedan 1985 har Storbritannien en rabatt på avgiften till EU som finansieras av de övriga medlemsländerna.

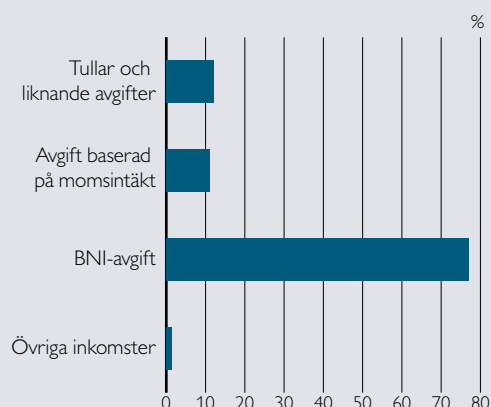
Utgifter för olika verksamheter

Utgifterna används till att genomföra EU:s politik och går framförallt till medlemsländerna. En stor del av utgifterna går till jordbrukspolitik och så kallad sammanhållningspolitik, till exempel stöd till regional utveckling och sysselsättning. Utgifterna delas in i sex kategorier med följande rubriker:

EU:S UTGIFTER

EU:S INKOMSTER

Hållbar tillväxt

För att öka EU:s konkurrenskraft ger EU stöd till bland annat utbildning och forskning. Stödet går till EU:s politik för ekonomisk och social sammanhållning, bland annat till eftersatta regioner och till utbildning på arbetsmarknaden.

Skydd och förvaltning av naturresurser

EU:s stöd inom jordbrukspolitiken består bland annat av stöd som betalas direkt till lantbrukare, marknadsstöd för att jämna ut priser på EU-marknaden eller för att öka användningen av vissa jordbruksvaror och stöd till landsbygdsutveckling. Stöd inom miljöområdet och till fiskerisektorn ingår också i kategorin.

Medborgarskap, frihet, säkerhet och rättvisa

EU ger stöd till projekt som ska bidra till en gemensam asylpolitik eller förstärka brottsbekämpande samarbeten mellan medlemsländerna. Det finns även stöd inom konsumentområdet och för att främja europeisk kultur, till exempel marknadsföringsstöd till europeiska filmer och TV-produktioner.

EU som global partner

EU:s kandidatländer får ett särskilt stöd inför anslutningen till EU. Samarbeten med EU:s grannländer, den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken samt bistånd är andra utgifter.

Administration

Kostnaderna för administration och förvaltning omfattar bland annat löne- och pensionskostnader för personalen i EU:s institutioner samt lokalkostnader.

Kompensationer

Ett land kan få rabatt på sin medlemsavgift, kallat kompensationer, under de första åren av sitt medlemskap. Landet kan få kompensation eftersom EU:s utbetalning för stöd och bidrag till landet sker med viss eftersläpning. Bulgarien och Rumänien, som blev medlemmar i EU 2007, fick kompensationer de tre första åren.

Inkomster från medlemsländerna

EU:s inkomster utgörs till största delen av medlemsländernas avgifter, de så kallade egna medlen, som består av intäkter från tullar och moms samt en avgift baserad på ländernas bruttonationalinkomst (BNI).

Eftersatta regioner i EU-länder kan bland annat få EU-stöd för att bygga ut vägnätet.

Tullar och liknande avgifter, även kallade de traditionella egna medlen

75 procent av de tullavgifter som medlemsländerna tar ut på import av varor och produkter från länder utanför EU går till EU:s budget. Sockerproducenter i EU betalar också särskilda produktionsavgifter.

Avgift baserad på momsintäkter

Varje medlemsland tar ut moms vid konsumtion av varor och tjänster. En del av de momsintäkterna går till EU:s budget. Momsavgiften motsvarar 0,3 procent av medlemsländernas momsbas.

BNI-avgift

De återstående inkomsterna till EU:s budget är den så kallade BNI-avgiften som baseras på ländernas bruttonationalinkomst (BNI).

Större delen av EU:s budget finansieras med medlemsländernas BNI-avgifter. BNI består av bruttonationalprodukten, alltså värdet av alla de varor och tjänster som produceras i ett land under ett år, samt nettot av företagar-, löne- och kapitalinkomster till och från utlandet.

Tullar och momsavgifter står tillsammans för lite mindre än en tredjedel av budgetens inkomster.

Även andra länder betalar avgift till EU

Utöver medlemsländernas EU-avgifter finns det övriga inkomster, till exempel eventuella överskott från tidigare år, pensionsinbetalningar från anställda i EU:s institutioner och serviceavgifter.

Övriga inkomster utgörs även av avgifter från länder som deltar i vissa delar av EU:s verksamhet men som inte är medlemmar i EU. Det kan bland annat gälla deltagande i tullsamarbete och i EU-program. Norge och Island deltar till exempel i EU-program för regional utveckling, miljö och utbildning trots att de två länderna inte är medlemmar i EU.

Hur beslutas EU:s budget?

Det är EU-kommissionen som föreslår hur inkomster och utgifter ska fördelas mellan EU:s olika verksamheter under det kommande året. Ministerrådet och Europaparlamentet beslutar gemensamt om budgeten.

Budgetprocessen inleds året före det aktuella budgetåret och följer en särskild tidsplan som fastställs i Fördraget om EU:s funktionssätt, EUF-fördraget. Dessutom finns en budgetförordning med

närmare bestämmelser om hur budgeten ska upprättas och granskas.

Budgeten måste hålla sig inom de ramar som bestämts i den fleråriga finansieringsramen, EU:s långtidsbudget. Den nu gällande långtidsbudgeten som Europaparlamentet, ministerrådet och EU-kommissionen enats om gäller perioden 2007–2013. Budgetramen sätter ett tak för EU:s utgifter. Dessutom har ministerrådet beslutat om ett tak för medlemsländernas avgifter till EU.

Kontroll av hur EU:s medel används

EU-kommissionen förvaltar budgeten och är ansvarig för att utgifterna går till de verksamheter som institutionerna har beslutat om. Revisionsrätten har till uppgift att granska samtliga inkomster och utgifter, och om den ekonomiska förvaltningen har skötts korrekt.

Revisionsrätten lämnar varje år en årsrapport med resultatet av granskningen till Europaparlamentet och ministerrådet. Revisionsrätten sammanställer också särskilda rapporter för enskilda verksamheter under årets gång, till exempel hur EU:s stöd till vissa länder eller enskilda projekt genomförs. Ministerrådet och Europaparlamentet utgår från rapporterna när de ska kontrollera hur kommissionen har förvaltat budgeten under föregående år. Det är Europaparlamentet som beslutar om kommissionen ska få ansvarsfrihet för budgeten.

Byrå för bedrägeribekämpning

EU-kommissionen ska tillsammans med medlemsländerna bekämpa bedrägerier inom EU. Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) har till uppgift att bekämpa bedrägerier och missbruk i hanteringen av EU:s budget.

Den största delen av EU:s utgifter administreras av de myndigheter i medlemsländerna som betalar ut stöd, till exempel inom jordbrukspolitik. Olaf samarbetar därför med medlemsländerna i sina granskningar. Om den som tagit emot stöd från EU har missbrukat stödet är det medlemslandets uppgift att åtgärda problemet.

VILL DU VETA MER?

Mer information om EU finner du på EU-upplysningens webbplats och i våra kostnadsfria trycksaker. Du kan ställa dina egna EU-frågor direkt till vår svarsservice via telefon, e-post och brev. EU-upplysningen erbjuder också kurser för vidareinformatörer. Våra kontaktuppgifter finns nedan.

SVERIGES
RIKSDAG

EU-UPPLYSNINGEN